

Nd. 186. Frumvarp til laga

um rekstrarlánafélög.

Flm.: Sigurður Kristjánsson, Jóhann Þ. Jósefsson

1. gr.

Útvegs mönnum í einu og sömu verstöð eða byggðarlagi er rétt að stofna rekstrarlánafélög samkvæmt lögum þessum.

2. gr.

Hlutverk rekstrarlánafélaga er að annast útvegum rekstrarlána handa félagsmönnum sínum.

Félögin geta einnig haft með höndum sameiginleg innkaup á nauðsynjum félagsmanna til útgerðar og sölu á afurðum þeirra.

Rekstrarlánafélögin skulu haga starfsemi sinni þannig:

- a. að svo tímanlega sé samið um rekstrarlán handa félagsmönnum, að þeir geti óhindraðir hafið fiskveiðar í byrjun vertíðar.
- b. að félagsmenn geti jafnan orðið aðnjótandi beztu kjara á aðkeyptum nauðsynjum til rekstrar síns, með því að geta boðið staðgreiðslu.

3. gr.

Ábyrgð félagsmanna á skuldbindingum rekstrarlánafélaga getur verið með tvennu móti:

- a. að félagsmenn ábyrgist einn fyrir alla og allir fyrir einn allar skuldbindingar félagsins.
- b. að hver félagsmaður ábyrgist einungis sína eigin skuld, að viðbætti tiltekinni upphæð, sem nánar sé ákveðin í lögum hvers félags.

Félagsmenn í sama félagi mega vera fæstir 5, en flestir 30. Þó má vikja frá þessu ákvæði, ef hentugt þykir og sérstaklega stendur á.

4. gr.

Stjórn rekstrarlánafélags eða umboðsmaður hennar semur við lánsstofnun um rekstrarlán handa félagsmönnum, eftir því sem félagsstjórninni og hverjum einstökum félagsmanni hefir komið saman um og með tilliti til eðlilegrar rekstrarlánaþarfar félagsmanns og þeirra trygginga, er hann getur sett.

5. gr.

Fyrirkomulag lána þeirra, er rekstrarlánafélög útvega félagsmönnum, getur verið með tvennu móti:

- a. að hver einstaklingur sé lántakandi hjá hlutaðeigandi lánsstofnun að því láni, er hann fær.
- b. að félagið sjálft sé skuldunautur gagnvart lánsstofnuninni og að það úthluti lánsfénu meðal félagsmanna.

Síðarnefnda tilhögunin skal þó að jafnaði ekki höfð, og ekki nema ef alveg sérstaklega stendur á, og skulu um þetta sett ýtarleg fyrirmæli í félagslögum og reglugerðum.

6. gr.

Þátttaka útvegsmanns í rekstrarlánafélagi er eigi því til fyrirstöðu, að hlutaðeigandi útvegsmáður verði sér úti um rekstrarlán á annan hátt, ef honum þykir það hagkvæmara.

7. gr.

Lánsstofnunum, er veita lán samkvæmt lögum þessum, er heimilt að setja sérstök skilyrði fyrir lánunum, í því skyni að tryggja skilvissa greiðslu þeirra, svo sem:

- a. að allar sjávarafurðir lántakanda skuli seldar gegnum sölusamlag.
- a. að í hvert skipti, er lántakandi selur afurðir --- eins þó að þær séu ekki veðsettar fyrir láninu --- skuli jafnan haldið eftir nokkurrí upphæð af andvirðinu, svo sem nánar kann að verða um samið, til greiðslu upp í lánið. Þetta atriði gildir, þótt lánið sé ekki komið í gjalddaga.
- a. að lánsstofnuninni eða trúnaðarmanni hennar sé jafnan heimilt að hafa eftirlit með því, að þannig unsömdum ákvæðum sé framfylgt.

8. gr.

Lán samkvæmt lögum þessum veitast gegn hverjum þeim tryggingum, er lánsstofnunin metur gildar. Þau skulu endurgreidd að fullu innan eins árs frá lántökudegi, eða fyrr, eftir því sem um semur.

Það teljast ekki vanskil, þótt hluti af rekstrarláni sé ógreiddur, ef lántakandi sannar, að hann eigi nægilegar óseldar afurðir til fullnaðargreiðslu lánsins.

Vextir --- þar með talin framlengingargjöld eða provision --- mega ekki vera bærrí en venjulegir bankavextir af fiskveðsvíxlum eru á sama tíma.

9. gr.

Komi til þess, að Landsbanki Íslands eða Útvegsbanki Íslands, annar eða báðir, sjái sér ekki fært, vegna vöntunar reiðufjár, að sinna lánheiðnum rekstrarlánafélaga, skal ríkisstjórnin sjá svo um, að bankarnir, annar eða báðir, verði sér úti um lánsfé, til þess að fullnægja rekstrarlánaþörfinni, eftir því sem tryggingar standa til.

10. gr.

Lög og starfsreglugerðir rekstrarlánafélaga skulu sniðin eftir fyrirmyndum, sem atvinnumálaráðuneytið semur í samvinnu við Landsbanka Íslands, Útvegsbanka Íslands, Fiskifélag Íslands og Sölusamband íslenskra fiskframleiðenda.

Skulu fyrirmyndir þessar samdar þegar er lög þessi hafa verið staðfest og vera til útbýtingar hjá sýslumönnum landsins og Fiskifélagi Íslands og fulltrúum þess.

11. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Á s t æ ð u r .

Frumvarp samhlj. þessu var flutt á síðasta þingi af sömu flutningsmönnum. Var frumvarpið samið af millipinganefndinni í sjávarútvegsmálum og sent sjávarútvegsnefnd Nd. með beiðni frá atvinnumálaráðherra um að nefndin tæki það til flutnings. Minni hl. (SK og JJós) tóku málið til flutnings einir, því meiri hlutinn taldi sig ekki hafa tekið afstöðu til málsins. Málið varð ekki útrætt á því þingi og er því flutt nú af nýju.

Um ástæður visast til greinargerðar þeirrar, er fylgdi frv. samhljóða þessu í fyrra frá minni hluta sjávarútvegsnefndar. (Alþt. 1934, A. þskj. 695).